

Rezime izvještaja guvernera – avgust 2022.

U Izvještaju guvernera za avgust 2022. godine dat je prikaz ključnih aktivnosti Centralne banke na realizaciji ciljeva i zadataka definisanih Politikom Centralne banke Crne Gore u 2022. godini, na mjesečnom nivou.

Aktivnosti Centralne banke sprovedene u avgustu realizovane su u skladu sa planiranim obavezama utvrđenim Programom rada Centralne banke za 2022. godinu.

Prema konačnim podacima MONSTAT-a, u 2021. godini, ostvaren je realni rast BDP-a od 13,0%, u odnosu na 2020. godinu. U prvom kvartalu 2022. godine, prema preliminarnim podacima, ostvaren je realni rast od 7,1%, a u drugom kvartalu od 12,7% u odnosu na isti kvartal prethodne godine.

Potrošačke cijene su u avgustu 2022. godine u odnosu na prethodni mjesec veće za 0,2%, a u odnosu na avgust prethodne godine za 15,0%.

Industrijska proizvodnja je, prema preliminarnim podacima MONSTAT-a, u prvih osam mjeseci 2022. godine u odnosu na isti period prethodne godine zabilježila pad od 2,7%. Pad proizvodnje je evidentiran u sektoru snabdijevanja električnom energijom, gasom i parom od 17,6%, dok je rast ostvaren u sektoru prerađivačke industrije od 6,7% i sektoru vađenja ruda i kamena od 12,8%.

Broj dolazaka turista prema preliminarnim podacima, u kolektivnom smještaju, u prvih osam mjeseci 2022. godine iznosio je 846.867 što je za 58,10% više u odnosu na uporedni period prethodne godine. U istom periodu ostvareno je 3,31 milion noćenja, što predstavlja rast od 45,18%.

Prema preliminarnim podacima MONSTAT-a, prevoz putnika u prvih šest mjeseci 2022. godine, u odnosu na isti period 2021. godine bilježi značajan rast u svim vidovima saobraćaja: u željezničkom za 67,49%, drumskom za 72,41% i prevozu putnika na aerodromima za 136,37%.

Prema preliminarnim podacima MONSTAT-a, građevinarstvo je u prvih šest mjeseci 2022. godine zabilježilo pad vrijednosti izvršenih građevinskih radova od 1,83% i pad efektivnih časova rada od 3,21% u odnosu na isti period 2021. godine.

Prosječan broj zaposlenih u avgustu 2022. godine iznosio je 230.984 lica, što je za 1,85% manje u odnosu na prethodni mjesec, a za 19,40% više u odnosu na avgust 2021.godine. Broj nezaposlenih lica u Crnoj Gori je u avgustu 2022. godine iznosio 44.449 što predstavlja pad od 1,48% u odnosu na jul 2022., a u odnosu na avgust 2021. godine pad od 17,67%.

Ukupan broj privrednih subjekata koji se u Centralnom registru privrednih subjekata vode kao aktivni, a koji u Centralnom registru transakcionih računa imaju aktivne račune na 31. 08. 2022. godine, bio je 54.987 od kojih je 15.582 ili 28,34% bilo u blokadi. U poređenju sa prethodnim mjesecom, broj blokiranih privrednih subjekata je veći za 0,05%, dok je u poređenju sa istim mjesecom 2021. godine rast iznosio 1,62%. Ukupan dug po osnovu kojega je izvršeno blokiranje računa privrednih subjekata je na kraju avgusta 2022. godine iznosio 929,42 miliona eura, i bio je veći za 0,96% na mjesečnom nivou, a na godišnjem nivou 14,41%.

Od ukupnog broja blokiranih privrednih subjekata na 31. 08. 2022. godine (15.582) u neprekidnoj blokadi do 365 dana bila su 1.293 privredna subjekta čija blokada je iznosila 26.154.360,05 eura što čini 2,81% ukupnog iznosa blokade privrednih subjekata, dok je u neprekidnoj blokadi duže od 365 dana bilo 14.289 privrednih subjekata sa iznosom blokade od 903.272.756,56 eura što čini 97,18% ukupnog iznosa blokade privrednih subjekata.

Koncentracija duga na dan 31. 08. 2022. godine je bila relativno velika, jer se na 10 najvećih blokiranih privrednih subjekata (0,06% ukupno evidentiranih blokiranih privrednih subjekata), odnosilo 25,98% ukupnog duga po osnovu koga je izvršeno blokiranje računa. Takođe, 50 blokiranih privrednih subjekata (0,32% ukupno blokiranih privrednih subjekata) učestvovalo je sa 47,19% u ukupnom dugu po osnovu koga je izvršeno blokiranje računa.

Ukupna aktiva banaka na kraju avgusta 2022. iznosila je 6,02 mlrd. eura, što na godišnjem nivou predstavlja rast za 863,98 miliona eura, ili 16,76%. U strukturi aktive dominantno mjesto zauzimali su krediti, koji su na kraju avgusta 2022. godine iznosili 3.646,88 miliona eura i u odnosu na avgust prethodne godine ostvarili su rast od 3,38%, dok su ostvarili rast od 2,25% u odnosu na prethodni mjesec.

Kreditni banaka koji kasne sa naplatom (bez kamata i vremenskih razgraničenja) na kraju avgusta 2022. godine iznosili su 173,20 miliona eura i u odnosu na avgust 2021. godine bilježe rast od 7,68%, dok su u odnosu na prethodni mjesec zabilježili pad od 9,09%. Nekvalitetni krediti (bez kamata i vremenskih razgraničenja) na kraju avgusta 2022. godine iznosili su 214,52 miliona eura i činili su 5,88% ukupnih kredita. Na

godišnjem nivou bili su viši za 10,00%, dok su u odnosu na prethodni mjesec zabilježili pad od 1,10%.

Depoziti u bankama u avgustu 2022. godine iznosili su 4.844,46 miliona eura i u odnosu na avgust 2021. godine bilježe rast od 21,44%, dok su u odnosu na prethodni mjesec zabilježili rast od 5,05%. Ukupan kapital banaka na kraju avgusta 2022. godine iznosio je 610,32 miliona eura, i u odnosu na isti period prethodne godine bio je niži za 3,07%, dok je u odnosu na prethodni mjesec viši za 1,35%.

Prosječna ponderisana efektivna aktivna kamatna stopa na ukupno odobrene kredite na kraju avgusta 2022. godine iznosila je 5,55%, i u odnosu na kraj avgusta 2021. godine zabilježila je pad od 0,19 pp, dok je bila za 0,01 pp niža u odnosu na kraj prethodnog mjeseca. Prosječna ponderisana efektivna aktivna kamatna stopa na novoodobrene kredite u avgustu 2022. godine iznosila je 5,49%, i na godišnjem nivou bilježi pad od 0,40 pp, dok je bila za 0,55 pp viša nego u prethodnom mjesecu. Prosječna ponderisana efektivna pasivna kamatna stopa iznosila je 0,27% na kraju avgusta 2022. godine i u odnosu na isti period prethodne godine bila je niža za 0,08 pp, dok je u odnosu na kraj prethodnog mjeseca zabilježila pad od 0,01 pp.

Obavezna rezerva banaka iznosila je 235,96 miliona eura na kraju avgusta 2022. godine, i u odnosu na isti period prethodne godine bila je veća za 37,19 miliona eura ili 18,71%, dok bilježi rast od 5,94 miliona eura ili 2,58% na mjesečnom nivou. Tokom avgusta 2022. godine sve banke su izdvajale i održavale obaveznu rezervu u propisanom iznosu. Od ukupnog iznosa izdvojene obavezne rezerve, na računu obavezne rezerve u zemlji izdvojeno je 64,68%, dok je na računu Centralne banke u inostranstvu izdvojeno 35,32%.

Bruto premija osiguranja je iznosila 74,08 miliona eura za prvih osam mjeseci 2022. godine. U njenoj strukturi dominiraju premije neživotnog osiguranja (81,93%), dok se ostatak odnosi na fakturisane premije životnog osiguranja (18,07%).

Ostvareni promet na Montenegroberzi tokom osam mjeseci 2022. godine iznosio je 30,72 miliona eura, ostvaren je kroz 635 transakcija i u odnosu na isti period prethodne godine bio je manji za 8,33%. Tržišna kapitalizacija na dan 31. 08. 2022. godine iznosila je 3.283,51 miliona eura, i na godišnjem nivou bilježi rast od 2,60%, dok na mjesečnom nivou bilježi pad od 0,10%.

Berzanski indeks MONEX, čija je vrijednost na kraju avgusta 2022. godine bila 11.216,18 indeksnih poena, bilježi rast od 1,58% na godišnjem nivou, dok u odnosu na kraj prethodnog mjeseca bilježi rast od 0,52%. Indeks MNSE10 iznosio je 807,94

indeksnih poena i bilježi rast od 4,51% u odnosu na avgust prethodne godine, dok u odnosu na kraj prethodnog mjeseca bilježi pad od 0,39%.

Izvorni prihodi budžeta u prvih osam mjeseci 2022. godine, prema preliminarnim podacima Ministarstva finansija, iznosili su 1.283,67 miliona eura i bili su viši za 5,53% u odnosu na planirane, a za 9,50% u odnosu na uporedni period prethodne godine. Budžetski rashodi iznosili su 1.293,11 miliona eura i zabilježili su pad od 6,43% u poređenju sa planiranim, a rast od 5,06% na godišnjem nivou. Budžetski deficit iznosio je 9,51 miliona eura i činio je 0,17% prognoziranog godišnjeg BDP-a.

Prema podacima Ministarstva finansija, na kraju juna 2022. godine, državni dug (bruto) je iznosio 4.014,65 miliona eura ili 70,43% BDP-a. Od toga, na unutrašnji dug se odnosilo 382,47 miliona eura ili 6,71% BDP-a, a na spoljni dug 3.632,18 miliona eura ili 63,72% BDP-a. Neto državni dug iznosio je 64,25% BDP-a.

U avgustu su nastavljene aktivnosti Centralne banke vezane za ispunjenje obaveza na putu pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji. Između ostalog, Kancelariji za evropske integracije dostavljen je dopunjen prilog Izvještaju Evropskoj komisiji o Crnoj Gori za 2022. godinu, za izvještajni period od 1. juna do 1. septembra 2022. godine. Povodom obavještenja Ministarstva finansija o održavanju sastanka Pododbora za ekonomska i finansijska pitanja i statistiku 18. oktobra 2022. godine u Briselu, pripremljen je prilog za tačke dnevnog reda koje su iz nadležnosti CBCG.

U cilju podsticanja i očuvanja zdravog bankarskog sistema, kontinuirano je nadgledano i analizirano stanje u bankarskom sistemu Crne Gore. Upravljanje međunarodnim rezervama vršeno je na principima likvidnosti i sigurnosti. Uspješno su izvršene i aktivnosti u vezi sa ulogom Centralne banke kao fiskalnog agenta. Raspoloživost RTGS i DNS sistema iznosila je 100% u avgustu.

Javnost je u skladu sa najvišim standardima transparentnosti pravovremeno informisana o aktivnostima, ciljevima i rezultatima rada CBCG, izdavanjem saopštenja i publikacija, putem veb prezentacija i nastupima u medijima. Centralna banka je nastavila da na svojoj internet stranici objavljuje podatke o pravnim licima i preduzetnicima čiji su računi blokirani u iznosu većem od 10.000 eura u neprekidnom trajanju dužem od 30 dana, u skladu sa usvojenim Zakonom o dopuni Zakona o platnom prometu.